

Uurlonen van mbo-gediplomeerde werknemers

Verschillen tussen bbl'ers en bol'ers één tot en met acht jaar na schoolverlaten

Onderzoeksbeschrijving

Bram Rouw, Caroline van Weert en Karlijn Bakker

Onderzoeksbeschrijving

Het Ministerie van OCW heeft aan CBS gevraagd om tabellen samen te stellen over de verschillen in ontwikkeling van het uurloon van gediplomeerde mbo'ers naar de leerwegen bol en bbl. Deze tabellen zijn opgenomen in het bestand 161206Mbo_uurlonen_Tabellen.xls. Dit document bevat de toelichting behorende bij deze tabellen set.

Populatie

De basispopulatie van het onderzoek bestaat uit mbo-schoolverlaters na schooljaar 2006/'07. Dit zijn personen die op 1 oktober 2006 ingeschreven waren in het mbo en op 1 oktober 2007 geen inschrijving hadden in het (bekostigde) onderwijs. Daarnaast betreft het alleen personen die een voltijd bol of een bbl opleiding volgden en die gedurende de gehele onderzoeksperiode (2006-2015) elk jaar op 1 oktober als ingezetene waren ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP).

Onderzoekspopulatie

De populatie voor de uurloonanalyses vormt een subpopulatie van de basispopulatie. Bij de afbakening van deze onderzoekspopulatie worden de volgende groepen niet meegenomen:

- Mbo-schoolverlaters die uitstromen zonder mbo-diploma in schooljaar 2006/'07 (deze groep is op de arbeidsmarkt niet goed te vergelijken met mensen die wel een diploma hebben gehaald).
- Mbo-schoolverlaters die in de periode 2008-2015 weer terugkeren in het onderwijs (deze groep is op de arbeidsmarkt niet goed te vergelijken met mensen die in het schooljaar 2006/'07 voor het laatst onderwijs volgden).
- Mbo-schoolverlaters die in 2015 een hoger diploma hebben dan het in 2006/'07 behaalde mbo-diploma (deze groep is op de arbeidsmarkt niet goed te vergelijken met mensen die als hoogste diploma een mbo-diploma hebben).
- Mbo-schoolverlaters die in de periode 2008 t/m 2015 werkzaam zijn geweest als zelfstandige of dga (van zelfstandigen kan geen uurloon berekend worden, omdat daar het aantal gewerkte uren niet van bekend is; voor dga's geldt dat hun loon mogelijk niet representatief is).
- Mbo-schoolverlaters die in de periode 2008 t/m 2015 één of meerdere jaren niet voorkomen in de polisadministratie (deze groep was niet de gehele periode werkzaam als werknemer).
- Mbo schoolverlaters die in de periode 2008 t/m 2015 één of meerdere jaren geen plausibel basisloon, reguliere uren en/of uurloon hebben als werknemer (van deze groep kan over de tijd geen goede vergelijking worden gemaakt, omdat er een periode ontbreekt).
- Mbo-schoolverlaters die in 2006/'07 een mbo-diploma hebben behaald op niveau 2, 3 of 4 in de combinatiesector (deze groep is te klein om mee te nemen in de analyses).

In tabel 1 is te zien hoe groot de groepen zijn die worden uitgesloten voor de uurloonanalyses.

Variabelen

Voor dit onderzoek is een databestand samengesteld door middel van het koppelen van gegevens over onderwijsinschrijvingen, diploma's en hoogste opleidingsniveau, polisgegevens, de zelfstandigenregistratie en de Basisregistratie Personen (BRP).

Niveau, leerweg en sector

Kenmerken van de mbo-opleiding danwel het behaalde mbo-diploma. Deze worden bepaald aan de hand van het opleidingsnummer.

Inschrijvingen en diploma's

Inschrijvingen op 31 oktober van verslagjaar en diploma's op 31 augustus van verslagjaar volgens de Basisregistratie Onderwijs (BRON). Wanneer meerdere opleidingen tegelijkertijd worden gevolgd, betreft het de inschrijving van de hoogste opleiding.

Hoogst behaalde opleidingsniveau

Het hoogst behaalde opleidingsniveau in 2007 en 2015 is toegevoegd aan het onderzoeksbestand vanuit het opleidingsniveaubestand. Het behaalde opleidingsniveau is het niveau van de hoogste afgeronde opleiding. Er worden twee categorieën onderscheiden: mbo of ho en po of vo.

Later weer in onderwijs of hoger diploma

Personen die volgens de Basisregistratie Onderwijs (BRON) in de periode 2008-2015 weer onderwijs hebben genoten of een hoger diploma dan het mbo-diploma in 2006/'07 hebben behaald.

Zelfstandige of dga

Personen die volgens de zelfstandigenregistratie in minimaal één jaar in de periode 2008-2015 inkomen in de vorm van 'belastbare winst uit onderneming' hebben gehad of mensen die in die periode in de polisadministratie staan als dga.

Werknemer

Personen die volgens de polisadministratie in alle jaren 2008-2015 actief zijn als werknemer. Stagiairs, WSW'ers, uitzend- en oproepkrachten worden gerekend tot de werknemers. Personen die gedurende deze periode ook als zelfstandige of dga werken, worden niet als werknemer geclassificeerd.

Plausibel jaarloon, reguliere uren en uurloon

In de polisadministratie worden totalen van reguliere uren en basisloon weergegeven per baan per periode van maximaal een maand. Op deze records zijn de volgende regels toegepast:

- Basisloon moet groter of gelijk zijn aan 0 en kleiner of gelijk aan 10.000.
- Het aantal reguliere uren moet groter of gelijk zijn aan 0 en kleiner of gelijk aan 400.
- Het uit het basisloon en de reguliere uren berekende uurloon moet groter of gelijk zijn aan 1 en kleiner of gelijk aan 100.

Gewogen gemiddelde uurloon

Na het toepassen van deze regels zijn per persoon de reguliere uren over alle banen per jaar opgeteld. Ook het basisloon is over alle banen per jaar opgeteld. Hieruit is een gemiddeld uurloon per jaar per persoon berekend.

Achtergrondkenmerken

Uit de basisregistratie personen worden de volgende kenmerken afgeleid:

- Leeftijd op 30 september 2007
- Geslacht
- Herkomstgroepering
- Woonprovincie

Regressieanalyses

In dit onderzoek zijn lineaire regressieanalyses uitgevoerd om te onderzoeken welke factoren naast de leerweg van invloed zijn op het gewogen gemiddelde uurloon van mbo-gediplomeerde werknemers. In deze paragraaf wordt uitleg gegeven over de uitgevoerde analyses. In de paragraaf 'Toelichting bij de tabellen' wordt in aanvulling hierop uitgelegd hoe de resultaten in de tabellen over de regressieanalyses kunnen worden geïnterpreteerd.

Het principe van lineaire regressieanalyse

In (multipele) lineaire regressieanalyse wordt op basis van de scores op een aantal onafhankelijke variabelen (of verklarende factoren), de score op een continue afhankelijke variabele voorspeld. Een continue variabele kan, eventueel binnen een onder- en bovengrens, iedere waarde aannemen. Met regressieanalyse kan worden vastgesteld of er sprake is van een samenhang tussen één afhankelijke variabele en meerdere onafhankelijke variabelen en hoe sterk die samenhang is. Met een regressieanalyse kunnen geen causale verbanden worden vastgesteld. Voor de leesbaarheid kan wel gesproken worden van de invloed of het effect van van een onafhankelijke variabele op de afhankelijke variabele.

Als in een regressieanalyse meerdere onafhankelijke variabelen zijn opgenomen, wordt de invloed van elk van de afzonderlijke onafhankelijke variabelen bepaald, gecorrigeerd voor de invloed van de andere variabelen die in de analyse worden meegenomen. Doordat er wordt gecorrigeerd voor het effect van de overige onafhankelijke variabelen, blijft er per onafhankelijke variabele zijn 'unieke' effect over. Anders gezegd, het effect dat door die variabele optreedt als de andere variabelen constant worden gehouden. In dit onderzoek zijn we met name geïnteresseerd in het unieke effect van de leerweg op het uurloon als de variabelen leeftijd, geslacht, herkomstgroepering, woonprovincie en sector constant worden gehouden.

Transformatie van het uurloon

In dit onderzoek is niet het uurloon als afhankelijke variabele gebruikt, maar het natuurlijk logaritme van het uurloon. Dit heeft twee redenen. Ten eerste zijn door deze transformatie de residuen van de regressieanalyse normaal verdeeld, wat een voorwaarde is voor de gebruikte regressiemethode. Daarnaast heeft het als voordeel dat de regressiecoëfficiënten na 'terugtransformatie' geïnterpreteerd kunnen worden als de verhouding van het (meetkundig gemiddelde) uurloon tussen groepen.

Regressiecoëfficiënten

De samenhang tussen een onafhankelijke variabele en de afhankelijke variabele wordt in regressieanalyses uitgedrukt met een regressiecoëfficiënt (B). Deze coëfficiënt geeft aan in welke richting en mate de waarde van de afhankelijke variabele verandert als de waarde van de onafhankelijke variabele met één eenheid stijgt, terwijl alle overige onafhankelijke variabelen in de analyse stabiel worden gehouden.

De coëfficiënten die het effect weergeven van de onafhankelijke variabelen op het log-getransformeerde uurloon, zijn lastig te interpreteren. Daarom zijn de coëfficiënten terug-getransformeerd (door het exponentieel van de coëfficiënten te berekenen) naar *uurloonratio's*

($\exp(B)$). Omdat log-getransformeerde waarden alleen kunnen worden teruggetransformeerd naar meetkundige gemiddelden zijn de uurloonratio's gebaseerd op het *meetkundige* gemiddelde van het uurloon. Dit is wat anders dan het *rekenkundig* gemiddelde waar de meeste mensen mee bekend zijn. Het meetkundig gemiddelde wordt verkregen door de n waarden met elkaar te vermenigvuldigen en vervolgens van het product de n -de-machtswortel te nemen. Het resultaat is een gemiddelde dat minder wordt beïnvloed door extreme waarden dan het rekenkundig gemiddelde.

De uurloonratio's verwijzen naar de verhouding tussen het meetkundig gemiddelde uurloon van verschillende groepen mensen. Bij categorische variabelen wordt gebruik gemaakt van referentiecategorieën. Dan verwijst de uurloonratio naar de verhouding tussen het meetkundig gemiddelde uurloon van mensen in een groep (zoals bbl'ers) en het meetkundig gemiddelde uurloon van mensen in de referentiegroep (zoals bol'ers). Een uurloonratio van 1,5 betekent dan dat het meetkundig gemiddelde uurloon van de betreffende groep (bbl'ers) 50 procent hoger ligt dan voor de referentiegroep (bol'ers). Is de uurloonratio lager dan 1, dan ligt het meetkundig gemiddelde uurloon juist lager dan in de referentiegroep.

De verklarende variabele leeftijd is niet categorisch, maar continu van aard. Daarbij verwijst de uurloonratio naar het meetkundig gemiddelde uurloon van iemand met leeftijd x , vergeleken met het meetkundig gemiddelde uurloon van iemand met leeftijd $x-1$. Wanneer de uurloonratio van de variabele leeftijd kleiner is dan die van een categorische variabele, betekent dit dus niet per definitie dat de invloed ook kleiner is.

Significantie van de uurloonratio's

Regressiecoëfficiënten, in dit geval uurloonratio's, zijn schattingen. Dat betekent dat er een kans is dat de gevonden uurloonratio's op toeval berusten. Voor alle uurloonratio's is daarom bepaald of zij significant zijn, dat wil zeggen of de kans dat de gevonden samenhang op toeval berust kleiner is dan een vooraf vastgestelde kans. In dit onderzoek geven we voor de uurloonratio's twee significantieniveaus aan: kansen kleiner dan 5 procent ($p < 0,05$ aangeduid met één hekje [#]) en 1 procent ($p < 0,01$ ^{##}) (zie tabel 6, 8 en 9).

Als een uurloonratio niet significant is, betekent dit dat de kans groter is dan 5 procent dat de verhouding tussen het uurloon van de vergeleken groepen 1 is, oftewel dat het gemiddelde uurloon van de twee groepen niet verschilt. Voorbeeld: als de uurloonratio van bbl'ers ten opzichte van bol'ers niet significant is, betekent dit dat de kans groter is dan 5 procent dat er geen effect is van leerweg op het uurloon.

Of een uurloonratio significant is hangt van drie factoren af. Ten eerste de mate waarin de ratio afwijkt van 1, ten tweede de spreiding van het uurloon binnen de vergeleken groepen en ten derde het aantal personen in de twee groepen. Hoe kleiner het verschil in uurloon tussen de twee groepen, hoe groter de spreiding van het uurloon binnen de twee groepen en hoe kleiner het aantal personen in de twee groepen, hoe eerder de uurloonratio niet significant zal zijn.

Een andere manier om weer te geven of een gevonden uurloonratio significant is, is het weergeven van het betrouwbaarheidsinterval, in dit rapport het 95%-betrouwbaarheidsinterval van de ratio tussen het uurloon van bbl'ers en dat van bol'ers (zie tabel 7). Dit interval geeft, eenvoudig gezegd, weer tussen welke onder- en bovengrens de werkelijke uurloonratio met 95% zekerheid ligt. Als het interval de ratio 1 omvat, betekent dit dat de kans groter is dan 5 procent dat er geen effect is van leerweg op het uurloon.

Verklaarde variantie

Als in een regressieanalyse meerdere onafhankelijke variabelen zijn opgenomen, kan de invloed van al deze variabelen tezamen op de afhankelijke variabele worden bepaald. Er kan worden

berekend hoeveel variantie door alle onafhankelijke variabelen samen wordt verklaard. Oftewel, in hoeverre bieden alle onafhankelijke variabelen samen een verklaring voor de spreiding van de waardes op de afhankelijke variabele, in dit geval het uurloon. Deze verklaarde variantie wordt bij lineaire regressieanalyse weergegeven als de 'adjusted R^2 '. Deze kan een waarde aannemen tussen 0 en 1, en kan worden geïnterpreteerd als het percentage verklaarde variantie. De verklaarde variantie kan worden vergeleken tussen modellen met minder of meer verklarende variabelen en tussen de analyses voor de opeenvolgende jaren.

Modelopbouw

Regressieanalyse kan in stappen worden uitgevoerd, waarbij er in elke stap verklarende variabelen worden toegevoegd. Elk volgend model bevat dus alle variabelen uit het vorige model aangevuld met één of meerdere nieuwe variabelen.

In dit onderzoek zijn de regressieanalyses uitgevoerd in drie stappen (zie tabel 6). Model 1 bevat alleen de leerweg, zodat de werkelijke verhouding tussen het (meetkundig gemiddelde) uurloon van bbl'ers en bol'ers kan worden vastgesteld (aan de hand van de uurloonratio). In model 2 en 3 worden andere kenmerken van de mbo-gediplomeerde werknemers toegevoegd. Als de uurloonratio van bbl'ers dan dichterbij 1 komt te liggen, betekent dit dat een deel van de verschillen in uurloon tussen bbl'ers en bol'ers niet komt doordat zij een andere leerweg hebben gevolgd maar doordat zij verschillen op andere kenmerken die ook van invloed zijn op het uurloon.

Van leeftijd wordt een grote invloed verwacht: hoe ouder, hoe hoger het uurloon. Doordat bbl'ers gemiddeld ouder zijn, kan dit een belangrijk deel van het verschil tussen het uurloon van bbl'ers en bol'ers verklaren. Daarom is in model 2 alleen leeftijd als verklarende variabele toegevoegd. Omdat de invloed van leeftijd afneemt bij hogere leeftijden is ook het kwadraat van de leeftijd opgenomen in het model. In model 3 zijn daarnaast ook de kenmerken geslacht, herkomstgroepering, woonprovincie en sector opgenomen.

Het effect van leerweg per sector (interactie-effect)

In model 3 is het effect van leerweg gecorrigeerd voor (onder andere) sector. Stel dat bbl'ers vaker in een sector werken waar het gemiddelde uurloon hoger ligt, dan kan dit mede zorgen voor een hoger gemiddeld uurloon van bbl'ers. Daarvoor wordt in model 3 gecorrigeerd. Daarnaast kan het zo zijn dat het effect van leerweg verschilt tussen de sectoren. Dit wordt geanalyseerd met model 4 (zie tabel 8 en 9).

Aandachtspunten bij de cijfers

Bescherming van persoonsgegevens

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van integrale gegevens. Om onthulling van informatie over individuele personen te voorkomen, zijn de aantallen in de tabellen afgerond op 10-tallen. Bij gegevens over het basisloon, reguliere uren en uurlonen zijn daarbij cijfers over subpopulaties kleiner dan 50 personen vervangen door een punt. Indien met het cijfer van een andere subpopulatie het door een punt vervangen cijfer teruggerekend kan worden, is ook het cijfer van de andere subpopulatie onderdrukt.

Toelichting bij de tabellen

De tabellenset bestaat uit 9 tabellen. Tabel 1 t/m 5 zijn beschrijvende tabellen. Tabel 1 beschrijft hoe de onderzoekspopulatie is afgebakend. Tabellen 2 t/m 5 beschrijven kenmerken van de onderzoekspopulatie. Tabellen 6 tot en met 9 geven de uitkomsten weer van de regressieanalyses.

Interpretatie van de uitkomsten van de regressieanalyses

In tabellen 6 tot en met 9 worden de uitkomsten van de regressieanalyses gepresenteerd om inzicht te geven in hoeverre andere kenmerken dan de leerweg het (gewogen gemiddelde) uurloon beïnvloeden en of het effect van leerweg verandert als rekening gehouden wordt met deze andere kenmerken.

In tabel 6a tot en met 6d wordt voor de afzonderlijke mbo-niveaus weergegeven wat de samenhang is tussen de leerweg en het uurloon van mbo-gediplomeerde werknemers, vóór (model 1) en na correctie voor andere kenmerken (model 2 en 3).

Voor ieder model wordt weergegeven wat de invloed is van de opgenomen kenmerken en of deze invloed significant is. De samenhang wordt uitgedrukt in uurloonratio's ($\exp(B)$). Waarden met een of twee # zijn significant.

De interpretatie van de uurloonratio verschilt voor categorische en continue variabelen. Om dit te verduidelijken volgen twee voorbeelden. In tabel 6a, model 2 is te zien wat de uurloonratio is van niveau-1-gediplomeerde bbl'ers ten opzichte van bol'ers, gecorrigeerd voor leeftijd (in de jaren 2008 tot en met 2015). Leerweg is een categorische variabele, waarbij bol'ers de referentiecategorie vormen. De waarde 1,06 voor 2008 betekent dat, rekening houdend met verschillen in de leeftijd van bbl'ers en bol'ers, het meetkundige gemiddelde uurloon van bbl'ers 6 procent hoger is dan dat van bol'ers. Daaronder is een uurloonratio van 1,08 te zien voor leeftijd, een continue variabele. Dit betekent dat, rekening houdend met de invloed van leerweg, het gemiddelde uurloon van een 25-jarige 8 procent hoger ligt dan dat van een 24-jarige, en het gemiddelde uurloon van een 26-jarige 8 procent hoger ligt dan dat van een 25-jarige, enzovoorts.

Voor ieder model wordt naast de uurloonratio's de verklaarde variantie weergegeven in de vorm van de 'adjusted R^2 '. Deze maat kan een waarde aannemen tussen 0 (de variantie van uurloon wordt helemaal niet verklaard) en 1 (de variantie wordt volledig verklaard). De waarde van 0,45 voor model 2 van 2008 geeft aan dat ongeveer 45 procent van de verschillen in uurloonen tussen niveau-1-gediplomeerden in 2008 wordt verklaard door de leerweg en de leeftijd.

In tabel 7 worden de 95%-betrouwbaarheidsintervallen weergegeven die horen bij de uurloonratio's voor leerweg van model 3 in tabel 6. Deze betrouwbaarheidsintervallen worden gebruikt voor de grafieken met de gecorrigeerde verhouding tussen het gemiddelde uurloon van bbl'ers en bol'ers. De uurloonratio's kunnen op dezelfde wijze worden geïnterpreteerd als in tabel 6.

In tabel 8a tot en met 8d worden voor de afzonderlijke mbo-niveaus de resultaten weergegeven van de regressieanalyses waarin is bepaald of het effect van leerweg op het uurloon verschilt tussen de verschillende sectoren, na correctie voor andere kenmerken (model 4). Let op: het effect van leerweg geldt in deze tabel alleen voor de sector economie en het effect van sector geldt in deze tabel alleen voor bol'ers. Het effect van leerweg*sector geeft voor de betreffende

sectoren aan of het effect van leerweg voor die sector afwijkt van het effect van leerweg voor de sector economie (de referentiecategorie). De uurloonratio's en verklaarde variantie kunnen op dezelfde wijze worden geïnterpreteerd als in tabel 6.

In tabel 9 zijn de resultaten uit tabel 8 gebruikt om voor de afzonderlijke mbo-niveaus per sector weer te geven wat het effect is van leerweg (bbl t.o.v. bol), na correctie voor andere kenmerken (model 4). Ook hier kunnen de uurloonratio's op dezelfde wijze worden geïnterpreteerd als in tabel 6.

In paragraaf 5.3 wordt een uitgebreide toelichting gegeven op de regressieanalyses en de interpretatie van de uitkomsten.

Tabellenoverzicht

De tabellen zijn beschikbaar als een apart bestand:

161206Mbo_uurlonen_ Tabellen.xls

Hierin staan de volgende tabellen:

Beschrijvende tabellen

Tabel 1	Afbakening van de onderzoekspopulatie per mbo-niveau en leerweg
Tabel 2	Mbo-gediplomeerde werknemers naar sector, per mbo-niveau en leerweg
Tabel 3	Leeftijd van mbo-gediplomeerde werknemers per mbo-niveau en leerweg
Tabel 4a	Gewogen gemiddeld uurloon van mbo-1-gediplomeerde werknemers per sector, leeftijdscategorie en leerweg, 2008-2015
Tabel 4b	Gewogen gemiddeld uurloon van mbo-2-gediplomeerde werknemers per sector, leeftijdscategorie en leerweg, 2008-2015
Tabel 4c	Gewogen gemiddeld uurloon van mbo-3-gediplomeerde werknemers per sector, leeftijdscategorie en leerweg, 2008-2015
Tabel 4d	Gewogen gemiddeld uurloon van mbo-4-gediplomeerde werknemers per sector, leeftijdscategorie en leerweg, 2008-2015
Tabel 5a	Aantal reguliere uren en basisloon van mbo-1-gediplomeerde werknemers per sector, leeftijdscategorie en leerweg, 2008 en 2015
Tabel 5b	Aantal reguliere uren en basisloon van mbo-2-gediplomeerde werknemers per sector, leeftijdscategorie en leerweg, 2008 en 2015
Tabel 5c	Aantal reguliere uren en basisloon van mbo-3-gediplomeerde werknemers per sector, leeftijdscategorie en leerweg, 2008 en 2015
Tabel 5d	Aantal reguliere uren en basisloon van mbo-4-gediplomeerde werknemers per sector, leeftijdscategorie en leerweg, 2008 en 2015

Tabellen met uitkomsten van de regressieanalyses

Tabel 6a	Samenhang tussen leerweg en uurloon voor mbo-1-gediplomeerde werknemers, ongecorrigeerd en gecorrigeerd, 2008-2015
Tabel 6b	Samenhang tussen leerweg en uurloon voor mbo-2-gediplomeerde werknemers, ongecorrigeerd en gecorrigeerd, 2008-2015
Tabel 6c	Samenhang tussen leerweg en uurloon voor mbo-3-gediplomeerde werknemers, ongecorrigeerd en gecorrigeerd, 2008-2015

Tabel 6d	Samenhang tussen leerweg en uurloon voor mbo-4-ge diplomeerde werknemers, ongecorrigeerd en gecorrigeerd, 2008-2015
Tabel 7	Samenhang tussen leerweg en uurloon voor mbo-ge diplomeerde werknemers, gecorrigeerd (model 3), met 95%-betrouwbaarheidsintervallen, per mbo-niveau, 2008-2015
Tabel 8a	Samenhang tussen leerweg, sector en uurloon voor mbo-1-ge diplomeerde werknemers, gecorrigeerd, 2008-2015
Tabel 8b	Samenhang tussen leerweg, sector en uurloon voor mbo-2-ge diplomeerde werknemers, gecorrigeerd, 2008-2015
Tabel 8c	Samenhang tussen leerweg, sector en uurloon voor mbo-3-ge diplomeerde werknemers, gecorrigeerd, 2008-2015
Tabel 8d	Samenhang tussen leerweg, sector en uurloon voor mbo-4-ge diplomeerde werknemers, gecorrigeerd, 2008-2015
Tabel 9	Samenhang tussen leerweg en uurloon per sector voor mbo-ge diplomeerde werknemers, gecorrigeerd (model 4), per mbo-niveau, 2008-2015

Bronbestanden

Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van verschillende datasets die op persoonsniveau aan elkaar gekoppeld zijn. Het betreft:

- Basisregistratie Onderwijs (BRON)
- Basisregistratie personen (BRP)
- Opleidingsniveaubestand
- Polisadministratie (Polis)
- Zelfstandigenregistratie

Basisregistratie Onderwijs (BRON)

De Basisregistratie Onderwijs (BRON) heeft tot doel het verschaffen van gegevens over het gebruik van het onderwijs, om daarmee een goede verdeling van de bekostiging van het onderwijs te kunnen maken. De BRON bevat gegevens over alle inschrijvingen en diploma's in het primair basisonderwijs (po), voortgezet onderwijs (vo), het middelbaar beroepsonderwijs (mbo), volwasseneneducatie (ve) en - vanaf schooljaar 2014/'15 - ook het hoger onderwijs (ho). Zowel het regulier als het speciaal onderwijs zijn in de BRON opgenomen. Het bestand bevat voorlopig nog uitsluitend het onderwijs dat wordt bekostigd door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en het ministerie van Economische Zaken (EZ). De gegevens uit de BRON leveren informatie op over bijvoorbeeld het aantal leerlingen dat is ingeschreven in de verschillende onderwijssoorten, het niveau, de opleidingsrichting en voortijdig schoolverlaters.

Leverancier: De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) beheert de BRON. Iedere school heeft een eigen leerlingenadministratiesysteem (LAS), waarin alle leerlinggegevens nauwkeurig worden bijgehouden. Deze gegevens worden vervolgens in BRON gezet.

Integraal of steekproef: Integraal.

Periodiciteit: Het bestand komt jaarlijks (per studiejaar) beschikbaar.

Bijzonderheden: -

Basisregistratie personen (BRP)

De Basisregistratie Personen (BRP) is de digitale bevolkingsregistratie van Nederland, en (sinds 2014) de opvolger van de Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens (GBA). De BRP bevat gegevens over ingezetenen en niet-ingezetenen. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het bijhouden van de gegevens over ingezetenen. Gegevens over niet-ingezetenen worden bijgehouden door het Ministerie van BZK. Elke persoon die naar verwachting ten minste vier maanden rechtmatig in Nederland verblijft, moet ingeschreven worden als ingezetene. Wanneer iemand niet aan deze voorwaarden voldoet maar wel een relatie heeft met de Nederlandse overheid, wordt de persoon ingeschreven als niet-ingezetene. Te denken valt aan mensen die buiten Nederland wonen en hier werken, studeren, onroerend goed bezitten, vanuit Nederland een uitkering genieten, enzovoorts. Ook ingezetenen die naar verwachting ten minste acht maanden buiten Nederland verblijven, worden niet-ingezetene. In de BRP zijn van iedere ingeschrevene gegevens als burgerservicenummer (BSN), geboortedatum, geslacht, geboorteland en woonplaats geregistreerd, van ingezetenen bovendien gegevens over de ouders, partners en kinderen. Voor ingezetenen wordt een adres in Nederland geregistreerd, voor niet-ingezetenen een adres buiten Nederland. Voor meer informatie over de BRP wordt verwezen naar de website van de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens <http://www.rvig.nl/brp>. Voor dit onderzoek is alleen gebruik gemaakt van gegevens over ingezetenen.

Leverancier: Gemeenten

Integraal of steekproef: Integraal

Periodiciteit: Gegevens worden doorlopend geactualiseerd.

Bijzonderheden: -

Opleidingsniveaubestand

Het opleidingsniveaubestand is een door het CBS ontwikkeld bestand om het hoogst behaalde en hoogst gevolgde opleidingsniveau van personen te meten. De populatie bestaat uit alle in Nederland woonachtige personen. Het opleidingsniveaubestand wordt samengesteld op basis van de opleidingsgegevens die het CBS heeft verkregen uit enerzijds diverse onderwijsregistraties (de Basisregistratie onderwijs (BRON), het Centraal Register Inschrijvingen Hoger Onderwijs (CRI-HO), het Examenresultatenregister voortgezet onderwijs, bestanden van de studiefinanciering en bestanden met opleidingsgeschiedenissen zoals opgegeven door werkzoekenden bij het UWV WERKbedrijf) en anderzijds uit de Enquête Beroepsbevolking (EBB). De onderwijsregistraties geven per schooljaar een integraal overzicht van de in dat jaar gevolgde en/of voltooide opleidingen. Het CBS beschikt sinds een aantal jaren over deze bestanden. Dit betekent dat voor vrijwel alle jongeren het hoogst behaalde opleidingsniveau bekend is. Zo zijn er vanaf 2006 registraties van het MBO beschikbaar en al vanaf 1990 gegevens over het HBO en de universiteit. Om het opleidingsniveau te bepalen van personen die vóór die tijd zijn afgestudeerd, wordt vooral gebruik gemaakt van de EBB. De EBB is een steekproefonderzoek onder personen die in Nederland wonen. In het opleidingsniveaubestand is gebruik gemaakt van EBB-informatie vanaf 1996, waarbij alleen gegevens meetellen die verondersteld worden op de peildatum nog actueel te zijn.

Leverancier: Het CBS stelt het bestand samen op basis van registraties van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) en het UWV WERKbedrijf en steekproeven onder personen.

Integraal of steekproef: Deels steekproef. Registratiegegevens worden aangevuld met steekproefgegevens uit de EBB.

Periodiciteit: Per jaar is één opleidingsbestand beschikbaar, met daarin de meest actueel bekende opleidingsgegevens van de bevolking per eind september.

Bijzonderheden: -

Polisadministratie (Polis)

De Polisadministratie bevat gegevens over banen en is gebaseerd op data uit de loonaangiften van de Belastingdienst. De loonaangiften bevatten gegevens over inkomstenverhoudingen (uit de loonadministratie) van werkgevers en andere inhoudingsplichtigen. Het doel van de Polisadministratie is inzicht te krijgen in arbeidscontracten en loon van werknemers. Voor dit onderzoek zijn uit de polisadministratie gegevens over basisloon, reguliere uren en soort baan gebruikt.

Leverancier: De Belastingdienst ontvangt de loonaangifte en het UWV maakt daar de Polisadministratie van.

Integraal of steekproef: Integraal

Periodiciteit: De Polisadministratie komt halfjaarlijks beschikbaar. Er zijn dan gegevens op maand- en jaarbasis te berekenen

Bijzonderheden:-

Zelfstandigenregistratie

De registratie van zelfstandigen bevat gegevens over personen die in een verslagjaar inkomen in de vorm van 'belastbare winst uit onderneming' hebben gehad. De aangifte- en inkomensgegevens worden afgeleid uit de winstaangiften Inkomstenbelasting (IB) en voorlopige IB-aanslagen. Daarnaast wordt er via het Algemeen Bedrijven Register (ABR) gekeken of er een relatie is tussen een persoon en een onderneming. Dit kan een arbeidsrelatie zijn, maar ook een relatie in de vorm van recht op een winstaandeel (bijvoorbeeld bij het beschikbaar stellen van vermogen).

Leverancier: De belastingdienst

Integraal of steekproef: Integraal

Periodiciteit: De gegevens worden jaarlijks aangeleverd

Bijzonderheden: -

BegrippenAutochtoon

Persoon van wie de beide ouders in Nederland zijn geboren, ongeacht het land waar men zelf is geboren.

Basisloon

Benadering van het contractloon van een werknemer. Het wordt benaderd door uit te gaan van het fiscaal loon en daar diverse componenten van af te halen zoals bijvoorbeeld bijzondere beloningen.

Beroepsbegeleidende leerweg (bbl)

Een van de twee manieren waarop een mbo-opleiding in het kader van de WEB (Wet Educatie en Beroepsonderwijs) kan worden gevolgd. Bij deze leerweg wordt meer dan 60 procent van de totale opleidingsduur besteed aan werkend leren (stage) in de praktijk van een bedrijf of instelling.

Beroepsopleidende leerweg (bol)

Een van de twee manieren waarop een mbo-opleiding in het kader van de WEB (Wet Educatie en Beroepsonderwijs) kan worden gevolgd. Bij deze leerweg wordt 20 tot 60% van de totale opleidingsduur besteed aan een stage in de praktijk van een bedrijf of instelling.

Herkomstgroepering

Kenmerk dat weergeeft met welk land een persoon verbonden is op basis van het geboorteland van de ouders of van zichzelf. Er wordt in dit onderzoek onderscheid gemaakt naar autochtonen, westerse allochtonen en niet-westerse allochtonen.

Leerweg

De leerweg waarin de mbo-schoolverlater zijn of haar diploma heeft behaald in 2006/'07, of wanneer geen diploma is behaald, de leerweg van de inschrijving op 1 oktober 2006. Het mbo kent twee verschillende leerwegen: de beroepsopleidende leerweg en de beroepsbegeleidende leerweg.

Mbo-schoolverlaters

In dit onderzoek gaat het om mbo-schoolverlaters na schooljaar 2006/'07. Dit zijn personen die op 1 oktober 2006 ingeschreven waren in het mbo en op 1 oktober 2007 geen inschrijving hadden in het (bekostigde) onderwijs. Daarnaast betreft het alleen personen die een voltijd bol of een bbl opleiding volgden en die gedurende de gehele onderzoeksperiode (2006-2015) elk jaar op 1 oktober als ingezetene waren ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP). Mbo'ers die meer dan één mbo-opleiding tegelijk volgden, zijn met de hoogste opleiding meegenomen.

Middelbaar beroepsonderwijs (mbo)

De beroepsopleidingen volgens de kwalificatiestructuur van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB), die door ROC's, AOC's en vakscholen worden aangeboden. Tevens behoren hiertoe de vergelijkbare oudere opleidingen.

Niet-westerse allochtoon

Allochtoon met als herkomstgroepering een van de landen in Afrika, Latijns-Amerika en Azië (exclusief Indonesië en Japan) of Turkije.

Niveau

Het mbo-niveau waarop de mbo-schoolverlater zijn of haar diploma heeft behaald in 2006/'07, of wanneer geen diploma is behaald, het mbo-niveau van de inschrijving op 1 oktober 2006. Het mbo kent 4 verschillende niveaus: niveau 1 is equivalent aan de assistentopleiding, niveau 2 equivalent aan de basisberoepsopleiding, niveau 3 aan de vakopleiding en niveau 4 aan de middenkader-/specialistenopleiding.

Mbo-niveau 1 is geen startkwalificatie voor de arbeidsmarkt, niveau 2, 3 en 4 wel.

Reguliere uren

Worden berekend uit de basisuren minus uren feestdagen en uren van algemene plus leeftijdsspecifieke verlofdagen.

Basisuren zijn de verloonde uren minus de overwerkuren die worden geraamd op basis van het overwerkloon. Basisuren zijn de uren waar het normale loon van de werknemer tegenover staat. Als er extra wordt gewerkt tegen een hogere vergoeding, dan zijn dat overwerkuren.

Sector

De sector waarbinnen de mbo-schoolverlater zijn of haar diploma heeft behaald in 2006/'07. Binnen het mbo worden 5 sectoren onderscheiden: economie, landbouw, techniek, zorg en welzijn en een combinatie van sectoren.

Uurloon

Het uurloon van een persoon wordt berekend door de totale inkomsten (basisloon) van een persoon in een jaar te delen door het totale aantal gewerkte uren (reguliere uren). Het kan dus zijn dat het uurloon is berekend op basis van uren en loon van verschillende banen.

Werknemer

Een persoon die in een arbeidsovereenkomst afspraken met een economische eenheid maakt om arbeid te verrichten waartegenover een financiële beloning staat.

Personen die in een jaar als werknemer én als zelfstandige of dga werken, worden in dat jaar als zelfstandige of dga geëvalueerd. Stagiairs, WSW'ers, uitzend- en oproepkrachten en overige actieven worden wel gerekend tot de werknemers.

De werknemers in de onderzoekspopulatie waren ieder jaar in de periode 2008-2015 werknemer en hadden elk jaar een plausibel uurloon.

Westerse allochtoon

Allochtoon met als herkomstgroepering een van de landen in Europa (exclusief Turkije), Noord-Amerika en Oceanië, of Indonesië of Japan.

Afkortingen

Bbl	Beroepsbegeleidende leerweg
BRON	Basisregistratie Onderwijs
BRP	Basisregistratie Personen
Bol	Beroepsopleidende leerweg
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
Dga	Directeur-groootaandeelhouder
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
Ho	Hoger onderwijs
Mbo	Middelbaar beroepsonderwijs
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Po	Primair Onderwijs
Vo	Voortgezet onderwijs
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening